

24^ο Εθνικό Συνέδριο IENE

“Ενέργεια & Ανάπτυξη 2019”
Ίδρυμα Ευγενίδου, 21-22 Νοεμβρίου 2019

Συμπεράσματα Συνεδρίου

Αθήνα, Μάρτιος 2020

Στις 21 και 22 Νοεμβρίου 2019 πραγματοποιήθηκε το καθιερωμένο ετήσιο Εθνικό Συνέδριο «Ενέργεια και Ανάπτυξη 2019» του Ινστιτούτου Ενέργειας ΝΑ Ευρώπης (IENE), με θέμα «**Ο Κομβικός Ρόλος της Ενέργειας στην Οικονομική Ανάπτυξη**», θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να υπογραμμίσει τη σπουδαιότητα του τομέα της ενέργειας στην περαιτέρω ενίσχυση της ελληνικής οικονομίας.

Το Εθνικό Συνέδριο Ενέργειας του IENE, «Ενέργεια και Ανάπτυξη», που έκλεισε 24 χρόνια συνεχούς διοργάνωσης (ξεκίνησε το 1996 από τον κ. Κ. Ν. Σταμπολή αρκετά πριν από την ίδρυση του IENE), έχει αναδειχθεί σε θεσμό, με τη συμμετοχή κορυφαίων εκπροσώπων της πολιτικής και οικονομικής ζωής του τόπου, Ελλήνων και ξένων εμπειρογνομόνων διεθνούς εμβέλειας και εξεχουσών προσωπικοτήτων από τον παγκόσμιο ενεργειακό χώρο που συνεισφέρουν στον ουσιαστικό διάλογο προάγοντας έναν γόνιμο προβληματισμό σχετικά με όσα συμβαίνουν στο ζωτικό χώρο της ενέργειας.

Το Συνέδριο ολοκληρώθηκε με μεγάλη επιτυχία και συμμετοχή 250 και πλέον συνέδρων, ενώ κατά την διήμερη διάρκειά του πάνω από 70 ομιλητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό, σε 12 συνεδρίες, εκ των οποίων ορισμένες παράλληλες, παρουσίασαν τη δυναμική και τις προοπτικές του ενεργειακού τομέα στο εσωτερικό και στη διεθνή σκηνή και προέβαλαν τις δυνατότητες προσαρμογής του στις νέες συνθήκες της ελληνικής οικονομίας και υπό τη σκιά της κρίσιμης οικονομικής συγκυρίας που βιώνει η χώρα μας.

Το 24^ο Εθνικό Συνέδριο του IENE εισήγαγε μια ενδιαφέρουσα καινοτομία με το «Φόρουμ των Πρεσβευτών» που κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον του ακροατηρίου και τίμησαν με την παρουσία τους, η Πρέσβειρα της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, κα. Zhang Qiye, και ο Πρέσβης της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Κυριάκος Κενεβέζος. «Η Ελλάδα βρίσκεται στο μυαλό των Κινέζων ως χώρα για επιχειρηματικότητα. Ήρθε η ώρα για οικονομική συνεργασία», είτε χαρακτηριστικά η κα. Qiye, η οποία φανέρωσε βαθιά γνώση του τομέα της ενέργειας, γεγονός που δεν έμεινε ασχολίαστο από τους ομιλητές που την διαδέχτηκαν στο βήμα, ενώ αντίστοιχα η εισήγηση του κ. Κενεβέζου εστίασε στις άρρηκτες σχέσεις Ελλάδας-Κύπρου σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της ενέργειας, αλλά και στην Τουρκική προκλητικότητα στο πλαίσιο των ερευνητικών-γεωτρητικών προσπαθειών της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) της.

Η παρουσία του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Γεράσιμου Θωμά, αλλά και της Γενικής Γραμματέως Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του ΥΠΕΝ, κα. Αλεξάνδρας Σδούκου, έδωσε το πολιτικό στίγμα για το ενεργειακό μέλλον της χώρας. Επίσης, υπήρξε συμμετοχή και εκπροσώπηση όλων των μεγάλων εταιρειών και οργανισμών του ενεργειακού τομέα της χώρας, δηλαδή των βασικών παικτών της αγοράς, οι οποίοι έδωσαν μια σφαιρική εικόνα του ενεργειακού γίνεσθαι και

ανέλυσαν διεξοδικά τόσο τις διεργασίες που επιτελούνται και σχεδιάζονται όσο και τις προκλήσεις που εμφανίζονται στον ενεργειακό τομέα. Επιπλέον, η συμμετοχή ενός ικανού αριθμού προσκεκλημένων ομιλητών από τη Γαλλία (Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (IEA)), το Βέλγιο, το Ην. Βασίλειο, τη Ρωσία, το Μαυροβούνιο, το Κόσοβο, την Αλβανία, την Βόρεια Μακεδονία και τη Τουρκία βοήθησε να γίνουν κατανοητές οι τρέχουσες εξελίξεις σε διεθνές, ευρωπαϊκό και περιφερειακό επίπεδο.

Το 24ο Εθνικό Συνέδριο του IENE ολοκληρώθηκε με τη βράβευση, με τα βραβεία «Προμηθέας», δύο πρωτοπόρων επαγγελματιών του ενεργειακού τομέα. Του κ. Γιάννη Φαλέκα, δημοτικού συμβούλου Αλεξανδρούπολης και τέως Αντιδημάρχου της ακριτικής πόλης, για το πρωτοποριακό έργο του στην προώθηση γεωθερμικών εφαρμογών, καθώς και του κ. Γιώργου Παππού, Γενικού Διευθυντή ΕΟΕΣ «Εύξεινη Πόλη», για την καθοριστική συμβολή του στην εφαρμογή προγράμματος Βελτίωσης της Ενεργειακής Αποδοτικότητας δημόσιων κτιρίων στο Νομό Μεσσηνίας. Τα βραβεία απένειμαν ο Πρόεδρος και Εκτελεστικός Διευθυντής του Ινστιτούτου, κ. Κ. Ν. Σταμπολής και ο Γενικός Γραμματέας του IENE, κ. Κωνσταντίνος Θεοφύλακτος.

Διεθνείς Ενεργειακές Τάσεις

Σημείο αναφοράς του Συνεδρίου του IENE υπήρξε η παρουσίαση του τελευταίου World Energy Outlook (WEO) 2019, που εκδόθηκε από τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας (IEA) στις αρχές Νοεμβρίου του 2019. Το WEO 2019 παρουσιάστηκε από τον κορυφαίο αναλυτή του IEA, κ. Kieran McNamara. Το βασικό συμπέρασμα του τελευταίου Outlook είναι ότι ο κόσμος της ενέργειας χαρακτηρίζεται από μια σειρά έντονων ανισοτήτων, καθώς σχεδόν ένα δισ. άνθρωποι, ιδίως στην Αφρική, παραμένουν χωρίς πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια. Ο IEA επεξεργάστηκε ορισμένα σενάρια, τα οποία παρουσιάστηκαν στο συνέδριο του IENE, στα οποία αποτυπώνονται το ποιες παράμετροι θα επηρεαστούν από την προμήθεια και χρήση της ενέργειας κατά τα επόμενα 20 με 30 χρόνια.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε, επίσης, η ομιλία της κας. Ειρήνης Νικολάου, Policy Officer της DG Climate Action Unit από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες, η οποία περιέγραψε τον οδικό χάρτη της Κομισιόν για την ουδετερότητα του άνθρακα έως το 2050, τα ενδιάμεσα μέτρα που πρέπει να ληφθούν προς αυτή την κατεύθυνση, καθώς και τις συγκεκριμένες δράσεις από πλευράς κρατών-μελών της ΕΕ.

Σημαντική ήταν και η ομιλία του Dr. Andrei Konoptyanik, συμβούλου του Γενικού Διευθυντή της Gazprom Export και καθηγητή Oil & Gas του Πανεπιστημίου Gubkin. Ο Ρώσος καθηγητής παρουσίασε μια πλήρως τεκμηριωμένη ανάλυση σχετικά με το ρόλο του φυσικού αερίου στη σύγχρονη ενεργειακή χρήση και αναφέρθηκε στο

μελλοντικό ρόλο του καυσίμου, υπό το πρίσμα των νέων πράσινων πολιτικών της ΕΕ, ενώ ο καθηγητής κ. Παντελής Κάπρος, παρουσίασε την τελευταία ανάλυσή του για τους ευρωπαϊκούς στόχους και εξήγησε το πώς η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών αναμένεται να διαδραματίσει καίριο ρόλο στην επίτευξη αυτών των στόχων.

Εθνική Στρατηγική για την Ενέργεια και το Κλίμα

Ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Γεράσιμος Θωμάς, υπογράμμισε τη δέσμευση της κυβέρνησης να εφαρμόσει σημαντικές αλλαγές έως το 2030, προκειμένου να απολιγνιτοποιήσει το ενεργειακό σύστημα της χώρας, να προωθήσει τις ΑΠΕ και την ενεργειακή αποδοτικότητα και να βελτιώσει την ενεργειακή ασφάλεια της Ελλάδας. «Όπως και στο παρελθόν, ο λιγνίτης αποδείχθηκε ο εθνικός θησαυρός που βοήθησε στην ανάπτυξη της οικονομίας, στη μεταπολεμική περίοδο, έτσι και σήμερα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας για να ωθήσουμε την οικονομία και να επιδιώξουμε ένα καθαρό περιβάλλον», τόνισε ο υφυπουργός, ενώ αναφέρθηκε εκτεταμένα στους εθνικούς ενεργειακούς και κλιματικούς στόχους της Ελλάδας στο πλαίσιο ολοκλήρωσης του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) και του Μακροχρόνιου Ενεργειακού Σχεδιασμού.

Η κα. Αλεξάνδρα Σδούκου, Γενική Γραμματέας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του ΥΠΕΝ, τόνισε ότι «καλούμαστε όλοι μας αυτή τη στιγμή να θέσουμε τις βάσεις για να μπορέσει και η χώρα μας να αναπτύξει φιλικές προς το περιβάλλον ενεργειακές υποδομές» και επεσήμανε τον πρωταγωνιστικό ρόλο που έχουν τα δίκτυα και η ηλεκτροκίνηση στο νέο αυτό τοπίο.

Κατά την δεύτερη ημέρα του Συνεδρίου, σημαντικές ήταν οι παρεμβάσεις των πρώην υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ.κ. Γιώργου Σταθάκη και Γιάννη Μανιάτη, οι οποίοι προειδοποίησαν ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα ώστε να μη γίνει το ζήτημα της ενεργειακής μετάβασης μοχλός κοινωνικού αποκλεισμού και τόνισαν ότι θα πρέπει να εγερθεί ζήτημα «Κλιματικής Δικαιοσύνης».

Ηλεκτρισμός

Ένα από τα βασικά συμπεράσματα του Συνεδρίου αναφορικά με τον τομέα του ηλεκτρισμού ήταν ότι το 2020 θα είναι ένα έτος-σταθμός σχετικά με την προσαρμογή της ελληνικής ηλεκτρικής αγοράς στο Target Model, στο πλαίσιο του κοινοτικού στόχου για την ενιαία αγορά ηλεκτρισμού. Για το μετασχηματισμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας χρειάζονται τολμηρές πολιτικές αποφάσεις και νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για τη διόρθωση των χρόνιων και δομικών στρεβλώσεων της αγοράς. Πάντως, ήταν κοινός τόπος από όλους τους ομιλητές ότι θα πρέπει να γίνουν σημαντικές μεταρρυθμίσεις σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, αλλιώς θα

οδηγηθούμε σε αδιέξοδα, ενώ είναι αναγκαία η άμεση προσαρμογή με το target model. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασαν και οι προβληματισμοί της βιομηχανίας για την ανταγωνιστικότητα.

Επίσης, ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι τον Ιούνιο του 2020 θα τεθεί σε λειτουργία το Χρηματιστήριο Ενέργειας, το οποίο αναμένεται να αποτελέσει βασικό πυλώνα της επικείμενης σύγκλισης των αγορών. Κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου, αναλύθηκαν λεπτομερώς οι τέσσερις νέες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας (προθεσμιακή αγορά, αγορά της επόμενης ημέρας, ημερήσια αγορά και αγορά εξισορρόπησης) που θα δημιουργηθούν στην Ελλάδα, από τις οποίες θα «περνά» διαδοχικά η ενέργεια πριν καταλήξει στους τελικούς καταναλωτές, στο πλαίσιο της προσαρμογής της προς το μοντέλο της ΕΕ.

Εκτενής αναφορά υπήρξε και στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας της ΝΑ Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένων του Μαυροβουνίου, του Κοσόβου, της Αλβανίας και της Βόρειας Μακεδονίας, όπου αναλύθηκαν διεξοδικά ζητήματα ρυθμιστικού και κανονιστικού πλαισίου, θέματα τιμολόγησης και περαιτέρω ανάπτυξης των ανωτέρω αγορών και υποδομών. Βασικό συμπέρασμα ήταν η επίσπευση της διαδικασίας απελευθέρωσης των αγορών ηλεκτρισμού των Βαλκανικών χωρών και η ανάγκη σύζευξης αυτών, με την βελτίωση των μεταξύ τους διασυνδέσεων και την έναρξη λειτουργίας χρηματιστηρίων ενέργειας, που θα οδηγήσουν σε χαμηλότερες τιμές προς όφελος των τελικών καταναλωτών.

Φυσικό Αέριο

Η Ελλάδα μπορεί να λειτουργήσει ως χώρα-κλειδί στη μεταφορά φυσικού αερίου, καθώς προωθεί και συμμετέχει σε μεγάλα έργα υποδομών που αναβαθμίζουν το ρόλο της στον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη. Πιο συγκεκριμένα, προωθούνται διασυνδετήριои αγωγοί, όπως ο υπό κατασκευή Αγωγός Φυσικού Αερίου Ελλάδας-Βουλγαρίας (IGB) και ο σχεδιαζόμενος Ελλάδα-Βόρειας Μακεδονίας (IGNM), ενώ εκτενής ήταν η αναφορά στον Διαδριατικό Αγωγό Φυσικού Αερίου (TAP), ο οποίος βρίσκεται στο στάδιο της ολοκλήρωσης. Ο TAP αποτελεί το βασικό πυλώνα του σχεδιασμού του Κάθετου Διαδρόμου, καθώς θα αποτελέσει τον κορμό για τους επιμέρους αγωγούς που θα διοχετεύσουν φυσικό αέριο στα Βαλκάνια. Παρότι έχει ήδη κατασκευαστεί το 92% του αγωγού, παραμένει επιτακτική η ανάγκη ολοκλήρωσής του εντός του 2020, ώστε η Ελλάδα να μην μείνει εκτός του νέου ενεργειακού σχεδιασμού της Ευρώπης.

Αν και η εξάρτηση της περιοχής απ' το ρωσικό φυσικό αέριο παραμένει μεγάλη, υπάρχει ξεκάθαρος στόχος για όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφοροποίηση των πηγών και ανάδειξη της χώρας μας σε διάδρομο διαμετακόμισης φυσικού αερίου μέσω των προαναφερθέντων αγωγών TAP και IGB, αλλά και με τη χρήση πλωτών

σταθμών LNG, όπως το FSRU στην Αλεξανδρούπολη (Gastrade) και στους Αγίους Θεοδώρους (Motor Oil, γνωστό ως Διώρυγα Gas), για την προμήθεια των αγορών των Βαλκανίων. Παράλληλα, από τη στιγμή που η Ελλάδα είναι η μόνη που διαθέτει terminal στην χερσόνησο του Αίμου, αναμένεται να υπάρξει προσφορά προς την αγορά της ΝΑ Ευρώπης. Τέλος, υποστηρίχθηκε από ομιλητές ότι βασικός στόχος είναι να αναδειχθεί η χώρα μας σε κόμβο διαμετακόμισης φυσικού αερίου για όλη την περιοχή, μέσω και άλλων ιδιαίτερα σημαντικών έργων, όπως του East Med, αγωγός ο οποίος αναμένεται να μεταφέρει φυσικό αέριο από τα κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου στην Ευρώπη.

Αλλά και στο εσωτερικό της χώρας δρομολογούνται σημαντικές επενδυτικές εξελίξεις τα επόμενα χρόνια αναφορικά με την περαιτέρω ανάπτυξη των δικτύων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο υδρογόνο και στον σημαντικό ρόλο που αναμένεται να διαδραματίσει τις επόμενες δεκαετίες στην διεθνή και εγχώρια ενεργειακή σκηνή. Επισημάνθηκε η ανάγκη ουσιαστικής και άμεσης ένταξής του στο θεσμικό και ενεργειακό σύστημα της χώρας κατά το παράδειγμα πολλών άλλων κρατών εντός και εκτός Ευρώπης, καθώς έχουν ήδη αναπτυχθεί πραγματικές εφαρμογές που αφορούν στην παραγωγή του υδρογόνου, στην αποθήκευσή του και σε ενεργές διεργασίες επενδύσεων από μεγάλες εταιρείες στον χώρο της ενέργειας.

Υδρογονάνθρακες

Βασικό συμπέρασμα από τις παρουσιάσεις και τις συζητήσεις που έγιναν κατά την διάρκεια του φετινού συνεδρίου ήταν ότι ο τομέας του upstream στη χώρα μας βρίσκεται σε μία κρίσιμη καμπή και τα επόμενα βήματα θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικά, ώστε να μην τεθεί σε κίνδυνο η μέχρι τώρα πορεία των ερευνών. Άλλωστε, όπως τονίσθηκε επανειλημμένως στο Συνέδριο, η αξιοποίηση των φυσικών πόρων είναι μία αναπτυξιακή επιλογή, με πολλαπλασιαστικά οφέλη για την κοινωνία και την οικονομία.

Οι πρόσφατες ανακαλύψεις κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο είχαν ως αποτέλεσμα την δυναμική είσοδο σημαντικών ενεργειακών εταιρειών στον ενεργειακό χάρτη της περιοχής. Ο πρόεδρος της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων (ΕΔΕΥ), κ. Ιωάννης Μπασιάς, σημείωσε ότι υπάρχουν καθυστερήσεις στην ανάπτυξη του κλάδου της Έρευνας και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων στην Ελλάδα,, οι οποίες οφείλονται σε δύο παράγοντες:

- στο γεγονός ότι η συγκεκριμένη αγορά άρχισε να αναπτύσσεται πριν από μόλις 10 χρόνια με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν η απαιτούμενη εμπειρία και η απαιτούμενη τεχνολογία,
- στο γεγονός ότι καταγράφονται αντιδράσεις που αφορούν στο Περιβάλλον, οι οποίες τις λιγότερες φορές βασίζονται σε συγκεκριμένα επιχειρήματα και τις περισσότερες φορές όχι, αφού δεν κατατίθενται τεκμηριωμένες και λογικές απόψεις. «Ήδη θα έπρεπε να τρέχουν 2-3 γεωτρήσεις αλλά δεν γίνεται τίποτα. Είναι επιτακτική ανάγκη να επιταχύνουμε τις εργασίες στην Ελλάδα. Το θέμα των αργοποριών είναι κάτι που μας «καίει» πολύ γιατί το χρονικό παράθυρο είναι πολύ στενό. Η βιομηχανία ωστόσο είναι εδώ. Υπάρχει η τεχνογνωσία και μεγάλες διεθνείς εταιρείες επενδύουν στην Ελλάδα. Διαθέτουν εμπειρία στα περιβαλλοντικά ζητήματα, μεγάλα κεφάλαια και αναπτυγμένη τεχνολογία. Έχουν επίγνωση για το τι ψάχνουν. Αν για παράδειγμα, Νότια και ΝΔ της Κρήτης δεν βρουν όγκους που να φθάνουν τα 500 εκατ. βαρέλια ισοδύναμου πετρελαίου κατά δομή, θα φύγουν. Για να κάνουν απόσβεση, πρέπει να ανακαλύψουν μεγάλους όγκους», σημείωσε ο κ. Μπασιάς.

Οι έρευνες υδρογονανθράκων, όπως τονίσθηκε στο Συνέδριο, πρέπει να συνεχισθούν απρόσκοπτα με προσδοκίες να μειωθεί η εξάρτηση της χώρας από τις εισαγωγές, ενώ το νέο Ινστιτούτο Πετρελαϊκής Έρευνας, με έδρα τα Χανιά, αναμένεται να προσφέρει πολύτιμες υπηρεσίες.

ΑΠΕ & Εξοικονόμηση Ενέργειας

Η μεγάλη διεύρυνση των ΑΠΕ θα απαιτήσει μετασχηματισμό του δικτύου και ένα πιο διασυνδεδεμένο δίκτυο, καθώς και την δυνατότητα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας. Η Ελλάδα λόγω της θέσεώς της δεν απολαμβάνει τις ηλεκτρικές διασυνδέσεις των χωρών της κεντρικής Ευρώπης, ώστε να αμβλυνθούν οι διακυμάνσεις και οι ασυμφωνίες παραγωγής-ζήτησης, ειδικά λόγω των ΑΠΕ, ενώ οι διασυνδέσεις με τα συστήματα των βορείων γειτόνων δεν μπορούν να εξασφαλίσουν εύκολη πρόσβαση στις αγορές της κεντρικής Ευρώπης για σοβαρές ποσότητες ισχύος. Συνεπώς, η φιλόδοξη ανάπτυξη των ΑΠΕ περνάει μέσα από τον μετασχηματισμό και επέκταση των δικτύων με καινοτόμες τεχνολογίες και οπωσδήποτε με προϋπόθεση την ανάπτυξη ευρύτερα της οικονομίας και αύξησης της εγχώριας ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας. Με δεδομένο, μάλιστα, ότι οι επενδύσεις στις ΑΠΕ χαρακτηρίζονται από ένταση κεφαλαίου θα πρέπει να καταστεί εφικτός και με συμφέροντες όρους ο δανεισμός, καθώς υπό συνθήκες ύφεσης είναι επαχθής και υψηλού ρίσκου για τους παραγωγούς. Η διασφάλιση της βιωσιμότητας των εν λειτουργία ΑΠΕ θα πρέπει να αποτελέσει κύριο μέλημα των εμπλεκόμενων φορέων, ενώ ταυτόχρονα είναι απαραίτητη η λήψη μέτρων από την Πολιτεία για την επανεκκίνηση των επενδύσεων.

Επίσης, τονίσθηκε στο Συνέδριο ότι με το Target Model θα ενταθεί το φαινόμενο της διακίνησης μεγάλων ποσοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας σε μεγάλες αποστάσεις και ως εκ τούτου θα δημιουργηθεί η ανάγκη της διασυννοριακής ρύθμισης φορτίου. Ο τομέας της ηλεκτροπαραγωγής χρειάζεται τη διασυννοριακή ρύθμιση, που συναρτάται με το Target Model, καθώς και την υιοθέτηση των πρακτικών των Διαχειριστών Μεταφοράς στη Διανομή. Η ανάπτυξη μεθόδων διείσδυσης της διεσπαρμένης παραγωγής είναι απαραίτητος πυλώνας για τη μεγιστοποίηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα, ενώ, παράλληλα, δημιουργεί μείωση των απωλειών δικτύου σε Μέση και Χαμηλή Τάση.

Επιπλέον, συζητήθηκαν σημαντικές παράμετροι για την περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΠΕ στην Ελλάδα, όπως η χωροθέτησή τους σε στεριά και θάλασσα και η απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών, ενώ ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί τα επόμενα χρόνια στην αξιοποίηση της ηλιακής θερμότητας.

Ένα από τα βασικά συμπεράσματα αναφορικά με τις ΑΠΕ ήταν ότι η διασύνδεση της Κρήτης με την ηπειρωτική Ελλάδα επιβάλλεται να χαρακτηριστεί ως προτεραιότητα σε επίπεδο εθνικής ενεργειακής στρατηγικής για τον περιορισμό της κατανάλωσης πετρελαίου και ΥΚΩ, ενώ ως άμεσα θετικό αποτέλεσμα της διασύνδεσης θα καταστεί εφικτή η εκμετάλλευση και η μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ. Καθοριστικής σημασίας είναι και η διασύνδεση των Κυκλάδων, αλλά και η ενεργειακή αυτονομία αρκετών από τα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, με την χρήση υβριδικών συστημάτων ΑΠΕ, με μονάδες αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και με αυξημένη χρήση τεχνολογιών ψηφιοποίησης.

Μάλιστα, περίπου 190 επενδυτικές προτάσεις για την ανάπτυξη υβριδικών σταθμών στα νησιά αναμένεται να δρομολογηθούν το επόμενο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με τα όσα ανέφερε στο Συνέδριο η Γενική Γραμματέας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του ΥΠΕΝ, κα. Αλεξάνδρα Σδούκου. Παράλληλα, για τα μικρά νησιά που δεν πρόκειται να διασυνδεθούν, στόχος είναι να αναπτυχθούν υβριδικά συστήματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, δηλ. σταθμοί ΑΠΕ, που θα συνδυάζονται με συστήματα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας. Ήδη στην Ελλάδα λειτουργούν δύο υβριδικοί σταθμοί, στην Ικαρία και στην Τήλο.

Αναφορικά με την ηλεκτροκίνηση, η κα. Σδούκου ανέφερε ότι εκτός των φορολογικών κινήτρων έχει ξεκινήσει η επεξεργασία ενός πακέτου μέτρων και άλλων κινήτρων, βασισμένο σε πετυχημένα μοντέλα του εξωτερικού. Επίσης, τόνισε ότι ο ρόλος των δικτύων στο νέο αυτό τοπίο είναι πλέον πρωταγωνιστικός και οι διαχειριστές των δικτύων διανομής είναι οι βασικοί συντελεστές για τη μετάβαση στα εξελιγμένα συστήματα του μέλλοντος, στη δημιουργία έξυπνων υποδομών, έξυπνων πόλεων και νησιών. «Οι έξυπνες λύσεις, σε πόλεις και νησιά, έχουν τη δυνατότητα να ρίξουν το λογαριασμό του ηλεκτρισμού, να μειώσουν το

κυκλοφοριακό, να προστατέψουν το περιβάλλον, να προσελκύσουν ταλέντο και να παρέχουν στους πολίτες καλύτερες υπηρεσίες και αναβαθμισμένη ιατρική περίθαλψη, ασφάλεια και εκπαίδευση. Μπορούν να προσελκύσουν επενδύσεις, να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας. Μπορούν να μας δώσουν καλύτερη διακυβέρνηση εν συνόλω», πρόσθεσε η κα. Σδούκου.

Επίσης, επισημάνθηκε ο σημαντικός ρόλος της εξοικονόμησης ενέργειας που συμπεριλαμβάνεται μάλιστα στους ενεργειακούς στόχους της ΕΕ (αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας κατά 32.5% ως το 2030) και η Ελλάδα με κατάλληλη πολιτική πρέπει να στηρίξει τις δράσεις με υποστηρικτικούς μηχανισμούς. Στο πλαίσιο αυτό, υπήρξε εκτενής αναφορά στο πρόγραμμα «Εξοικονομώ κατ' Οίκον», ενώ στην πορεία προς την ενεργειακή μετάβαση πρέπει να αντιμετωπισθεί η ενεργειακή φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Σύνοψη

Ο ενεργειακός τομέας αλλάζει ριζικά και ήδη σε Ευρώπη και Ελλάδα χαράσσεται η μετάβαση στο νέο ενεργειακό περιβάλλον. Είναι η μετάβαση προς έναν καθαρό ενεργειακό τομέα και στην έξυπνη ενέργεια με την είσοδο της ψηφιακής τεχνολογίας, περιορίζοντας δραστικά τις εκπομπές. Αποφασιστικός μοχλός και οδηγός είναι οι νέες ιδέες και οι καινοτόμες τεχνολογίες, ενώ η ψηφιακή τεχνολογία διεισδύει σε κάθε δραστηριότητα και στην καθημερινή ζωή. Η ενέργεια καθίσταται πολύπλοκος τομέας και χαρακτηρίζεται από υψηλές επενδύσεις και κρίσιμες οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές και γεωπολιτικές παραμέτρους, καινοτομίες, έρευνα, μεταρρυθμίσεις στην αγορά με κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο. Ο σημαντικός ρόλος της ενέργειας σε συνδυασμό με την έρευνα-παραγωγή και μεταφορά υδρογονανθράκων, διαμορφώνουν ένα νέο γεωπολιτικό περιβάλλον στην περιοχή που προκαλεί το ενδιαφέρον τόσο εντός της ΕΕ όσο και εκτός.

Η Ελλάδα με την ηπειρωτική χώρα, τα νησιά και την θάλασσα προσφέρει μεγάλες ενεργειακές προκλήσεις, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπισθούν με σύνεση και τεχνική ωριμότητα, με κατάλληλη πολιτική και σχεδιασμό για την ανάπτυξη, μεγιστοποιώντας τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη. Η υψηλή εξάρτηση της χώρας από εισαγωγές ενέργειας (υδρογονάνθρακες και ηλεκτρισμός) έχει σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομία και στην ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, οπότε κύριοι στόχοι του στρατηγικού σχεδιασμού πρέπει να είναι η μείωση της εξάρτησης και ένας ανταγωνιστικός ενεργειακός τομέας λαμβάνοντας υπόψιν τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις.

Βασικοί άξονες πολιτικής, όπως αναφέρονται λεπτομερώς στο ΕΣΕΚ, είναι η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, η ευρεία αξιοποίηση των ΑΠΕ, η λειτουργία της ανταγωνιστικής αγοράς και η εντεινόμενη έρευνα και παραγωγή

υδρογονανθράκων. Μεγάλος μετασχηματισμός συντελείται στον ηλεκτρισμό με την είσοδο των ΑΠΕ και στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ραγδαία εξελισσόμενες τεχνολογίες στις ΑΠΕ επιτυγχάνουν απίστευτα χαμηλές τιμές με μια έντονα διεσπαρμένη παραγωγή που μετασχηματίζουν το δίκτυο και την αγορά και αναγκάζουν τις εταιρείες ηλεκτρισμού να αλλάξουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο. Το ηλεκτρικό δίκτυο μετασχηματίζεται με καινοτόμες τεχνολογίες για να ενσωματώσει την αυξανόμενη διείσδυση των ΑΠΕ με υψηλή απόδοση, αξιοπιστία και με νέες υπηρεσίες στους καταναλωτές, ενώ η αγορά μεταρρυθμίζεται και αναζητά εργαλεία για να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις για την λειτουργία της.

Ο ηλεκτρισμός εξελίσσεται ως κύριος ενεργειακός φορέας με επέκταση των χρήσεων υποκαθιστώντας ορυκτά καύσιμα, καθώς διεισδύει σχεδόν παντού, όπως οι μεταφορές, η θέρμανση/ψύξη κλπ., αποτελώντας και μοχλό ανάπτυξης. Τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και η παραγωγή υδρογόνου για τις κυψέλες καυσίμου σε λεωφορεία και φορτηγά που εισέρχονται με γρήγορους ρυθμούς στην αγορά θα αποτελέσουν προέκταση του ηλεκτρικού δικτύου.

Επίσης, μεγάλη πρόκληση αναμένεται να αποτελέσουν οι ενεργειακές επενδύσεις της Ελλάδας την επόμενη δεκαετία, όπως χαρακτηριστικά επισημάνθηκε κατά την διάρκεια του διήμερου Συνεδρίου. Χαρακτηριστικά, παρουσιάστηκαν τα επενδυτικά προγράμματα των ΔΕΗ, ΕΛΠΕ, Enel Green Power Hellas, ΔΕΠΑ και Energean Oil and Gas, με πληθώρα νέων ενεργειακών έργων να προγραμματίζονται τα επόμενα χρόνια.

Συμπερασματικά, το 24ο Συνέδριο «Ενέργεια και Ανάπτυξη 2019» του IENE, με ευρεία συμμετοχή, εξέπεμψε μία νότα αισιοδοξίας. Μία αισιοδοξία, η οποία στηρίζεται στις δυνατότητες που ομολογουμένως υπάρχουν σήμερα στον Ελληνικό χώρο για την περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα της ενέργειας. Μία ανάπτυξη, που θα προέλθει μέσα από επενδύσεις και ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις με στόχο την αναμόρφωση και τον εξορθολογισμό στην λειτουργία της αγοράς. Κάτι που μπορεί να επιτευχθεί σε συνεργασία με τους αρμόδιους Ελληνικούς και Ευρωπαϊκούς φορείς και τις εταιρείες. Οι τελευταίες, χάρη στην υψηλή κατάρτιση των στελεχών τους και του δυναμισμού που τις διακρίνει, εμφανίζονται έτοιμες να ανταποκριθούν και να συμμετάσχουν στην αναμόρφωση του ρυθμιστικού και λειτουργικού πλαισίου που επιχειρείται αυτή την περίοδο. Το IENE ήταν, είναι και θα είναι αρωγός σε αυτή την προσπάθεια.